

HPV - INFEKTION OG VACCINATION

Hvad er HPV?

HPV (Human Papilloma Virus) er en fælles betegnelse for en lang række af specielle vira. HPV findes hos alle kvinder, der har celleforandringer i livmoderhalsen. Disse celleforandringer kan - men langt fra altid - udvikle sig til livmoderhalskræft.

Hele 80 % af seksuelt aktive kvinder vil blive smittet med HPV-virus i løbet af deres liv - nogle endda flere gange. Hos de fleste forsvinder virus igen - ofte uden at man opdager, man har været smittet.

Hvis du er positiv for HPV betyder det altså IKKE, at du nødvendigvis har eller vil få celleforandringer, men vi følger dig i et lidt tættere kontrolforløb og tager prøver fra din livmoderhals.

Der findes flere hundrede undertyper af HPV, og de har hver fået et nummer. Nogle undertyper af HPV (de såkaldte high-risk typer) er årsag til 99 % af alle tilfælde af livmoderhalskræft, 43 % af kræft i skedeindgangen og 25 % af kræft i svælg- og halsregionen. Andre HPV-varianter medfører ofte kønsvorter (kondylomer), som mere end 10 % af alle kvinder på et tidspunkt får.

Selvom fire ud af fem kvinder altså bliver smittet med HPV på et tidspunkt i livet, vil langt de fleste selv bekæmpe virussen. Man ved fortsat ikke, hvorfor nogle overvinder HPV, mens andre ikke gør. Men man ved, at det har med vores immunforsvar at gøre.

Ligesom med andre typer af virus, er vacciner fortsat det bedste våben. Dette gælder også mod HPV. Rygning har også en negativ påvirkning på kroppens evne til at bekæmpe HPV infektionen.

Hvad skyldes HPV?

HPV skyldes altså en virus, der kan resultere i udviklingen af sygdomme som kønsvorter og kræft - især i livmoderhalsen. Disse sygdomme kan effektivt forebygges med en vaccine.

Hvor viser HPV sig?

HPV er den hyppigste infektion i kvinders kønsorganer. Virus kan sidde enten i skedeindgangen eller på livmoderhalsen - men kan hverken ses eller føles.

Hvilken behandling tilbyder vi?

Vaccine er den eneste kendte, effektive forebyggelse mod HPV. Vaccinen kan ikke behandle hverken celleforandringer, livmoderhalskræft eller kønsvorter. En vaccination giver næsten 100 % beskyttelse mod udvikling af celleforandringer og kønsvorter, hvis du ikke tidligere har været smittet med HPV. Vaccinen skal derfor gives så tidligt som muligt.

Hvis HPV har forårsaget celleforandringer, vil behandlingen bestå i kirurgisk fjernelse af de ændrede celler - enten med biopsier eller med et keglesnit fra livmoderhalsen. Se særskilt afsnit herom.

Fordi HPV er en seksuelt overført virus, er det vigtigt at vaccinere før den seksuelle debut. På den måde får man fuld effekt af vaccinen. I dag er HPV-vaccinen en del af børnevaccinationsprogrammet og tilbydes i 12-års alderen til både piger og drenge ud fra en forventning om, at hvis alle får vaccinen, vil virus uddø - eller i hvert fald forårsage langt mindre skade.

Hvem bør vaccineres?

Alle kvinder vil have gavn af vaccinen og jo før jo bedre. Der er ingen øvre aldersgrænse for, hvornår man bør lade sig vaccinere. Seksuelt aktive kvinder over 25 år vil også have effekt af vaccinen mod celleforandringer i ydre kønsorganer, skeden og på livmoderhalsen. Ligesom ældre kvinder kan have gavn af at lade sig vaccinere, hvis de fx skifter partner.

Vaccinen er meget sikker, og det har vist sig, at den også kan forebygge ny HPV-infektion hos kvinder, der tidligere har haft virussen. På samme måde vil kvinder med celleforandringer, der skal behandles kirurgisk, have gavn af vaccination. De har nemlig en højere risiko for igen at blive smittet med HPV-virus.

Endelig tyder undersøgelser på, at vaccinen beskytter mod kræft i mandler, svælg, hud og endetarm. Derfor bør også mænd lade sig vaccinere.

Nuværende vaccine, Gardasil9®, beskytter således mod de 9 værste under typer af HPV. Det er meget sjældent at være smittet med alle 9 under typer, og du vil således få fin effekt af vaccinen mod de under typer, du IKKE har mødt endnu.

Hvor mange gange skal du vaccineres?

Vi giver vaccinen i 3 omgange: Første gang og igen efter hhv. 2 og 6 måneder. Man kan nøjes med 2 vaccinationer, hvis de gives inden seksuel debut.

Du er bedst beskyttet, hvis du vælger Gardasil® 9. Der er meget få bivirkninger. Du kan opleve lokal irritation og i sjældne tilfælde temperaturstigning det første døgn efter vaccinationen.

Vaccinen er gratis for 12-årige piger og drenge. Andre må selv betale. Du kan få prisen oplyst i klinikken eller hos din læge. Er du medlem af Sygeforsikringen Danmark, får du et tilskud på 50 %.

Hvor kan du læse mere?

HPV info:

<https://hpv-info.dk/forside-2-0/>

Kræftens Bekæmpelse:

<https://www.cancer.dk/fagfolk/rapporter/evaluering-af-stop-hpv-bliv-vaccineret/>

Statens Serum Institut:

<https://www.ssi.dk/vaccinationer/boernevaccination>

Sundhedsstyrelsen:

<https://www.sst.dk/da/viden/Forebyggelse/Vaccination/Vaccination-af-boern/HPV-vaccination>

GYNCARE